Nr 84.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1922, kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av riksdagens år 1921 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1920.

(2:a avd.)

Statsutskottet, till vars förberedande behandling ovannämnda revisionsberättelse jämte de i anledning därav från vederbörande ämbetsverk och myndigheter till Kungl. Maj:t avgivna utlåtanden och förklaringar blivit hänvisad, får, efter tagen kännedom av dessa handlingar och inhämtande av de för ärendenas utredning i övrigt erforderliga upplysningar, underställa riksdagens prövning de av revisorerna gjorda framställningar, som ansetts från utskottets sida påkalla yttrande; kommande utskottet därvid att följa den ordning, som i revisionsberättelsen blivit iakttagen.

Ändrad uppställning av revisionsberättelsen.

1:o) Den till utskottet remitterade revisionsberättelsen föreligger i år i en i viss mån ändrad uppställning i förhållande till vad under föregående år varit fallet. De vidtagna förändringarna synas utskottet ändamålsenliga och bidraga till lätthanterligheten av berättelsen och överskådligheten av innehållet i densamma.

De tillförene i revisionsberättelsen intagna tabellerna hava även till sitt omfång minskats. Det har emellertid inom utskottet ifrågasatts, huruvida icke i enkelhetens och sparsamhetens intresse ytterligare åtgärder i avseende å tabellernas omfattning och uppställning kunna vidtagas. Då detta tabelltryck, även sådant det nu föreligger, onekligen är ganska omfångsrikt, på samma gång det numera torde hava en tämligen begränsad användning, då här förekommande uppgifter

delvis återfinnas i andra officiella publikationer, har det synts utskottet som om en ytterligare inskränkning i berörda tryck vore med hänsyn till föreliggande omständigheter och det praktiska behovet påkallad. Även om nu gällande instruktion för riksdagens revisorer kan inrymma befogenhet för revisorerna att i viss utsträckning vidtaga sådana inskränkningar, har utskottet funnit, att en uttryckligen given föreskrift angående begränsning av tabelltrycket skulle för revisorerna möjliggöra att vid berättelsen foga allenast sådana tabellariska uppgifter, som äro av verklig betydelse och ej återfinnas i annat lätt tillgängligt officiellt tryck. En dylik anordning skulle givetvis väsentligt bidraga till att nedbringa kostnaderna för revisionsberättelsens tryckning. Något detaljerat förslag i angivet syfte har utskottet dock icke ansett sig böra framlägga, utan synes frågan härom böra hänskjutas till de i år sammanträdande revisorerna för vidtagande av de åtgärder och frambärande av de förslag, som kunna i angivna hänseende befinnas påkallade.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må besluta uppdraga åt riksdagens år 1922 sammanträdande revisorer att taga i övervägande, huruvida icke ytterligare förenklingar kunna och böra vidtagas i avseende å de revisionsberättelsen över statsverket åtföljande tabellbilagorna samt, i den mån så påkallas, framlägga förslag till de ändringar i instruktionen för revisorerna, som kunna befinnas erforderliga för vinnande av berörda syfte.

Lösenavgifter vid utrikesdepartementets passavdelningar.

2:o) Beträffande den i § 2 under berättelsen angående utrikesdepartementet upptagna frågan av lösenavgifter vid departementets passavdelningar har utskottet i annat sammanhang redan uttalat sig och riksdagen fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

Utanordningar å tredje huvudtitelns expensmedel.

3:o) Under utrikesdepartementet § 3 hava revisorerna meddelat, hurusom i överensstämmelse med gällande instruktion någon anordning å utbetalningarna å det under tredje huvudtiteln upptagna expensanslaget ej skett, utan att den å utrikesdepartementets personal- och räkenskapsbyrå anställde kamreraren med anledning härav i stor utsträckning betalt inkomna räkningar utan attest; och hava revisorerna

som sin mening uttalat, att räkningarnas attesterande av vederbörande byråchef måste anses vara en nödvändig förutsättning, för att denne skall kunna öva erforderlig kontroll rörande de utbetalningar, för vilka han är ansvarig.

Beträffande vad revisorerna härutinnan i övrigt anfört hänvisar utskottet till revisionsberättelsen del I sid. 12.

Över ifrågavarande anmärkning har förklaring avgivits av chefen för utrikesdepartementets personal- och administrativa avdelning, vilken förklaring återfinnes å sid. 11—13 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Då det givetvis måste anses vara med god ordning överensstämmande, att räkningar före utbetalningarna varda av vederbörande tjänsteman behörigen attesterade, har utskottet funnit önskligt, att sådana åtgärder vidtagas, att utbetalning å ifrågavarande expensanslag ej sker utan vederbörlig anordning eller attest; och förväntar utskottet, att rättelse härutinnan varder för framtiden iakttagen. Under uttalande härav har utskottet ansett sig böra vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmäla.

Hästlejningskostnader vid Göta livgarde.

4:o) Under lantförsvarsdepartementet, § 10, hava revisorerna omförmält, hurusom det väckt revisorernas uppmärksamhet, att i kostnad för lejning av hästar för Göta livgardes övningar i visst fall utbetalts, förutom åkdonslega, ej mindre än 29 kronor 50 öre för häst och dag, vilket belopp synts revisorerna anmärkningsvärt högt.

I anledning av denna anmärkning hava förklaringar avgivits dels av sekundchefen för Göta livgarde, dels ock av arméförvaltningens intendentsdepartement, vilka förklaringar återfinnas å sid. 16—19 i del III av revisionsberättelsen, och till vilka utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet.

Ifrågavarande lejningspris har, såsom i förklaringarna upplyses, antagits av chefen för IV arméfördelningen enligt kontrakt vid central hästlejning för arméfördelningens truppförband under 1920 års fälttjänstövningar. Det synes utskottet, att vid uppgörande av sagda kontrakt behörig hänsyn till statsverkets intressen icke tagits, och synes med anledning härav, åtgärder böra vidtagas till förebyggande av att en dylik anordning upprepas.

Utskottet vill erinra, hurusom i anledning av vissa av 1915 års revisorer gjorda anmärkningar rörande lega för hästar och fordon under 1914 års mobilisering av Stockholms landsstormsområde riksdagen (skri-

velse nr 206 år 1916) framhöll, att en särskild undersökning borde vidtagas för utrönande, huruvida åtgärder i då påtalade fall vore av nöden för ett behörigt tillvaratagande av statens intressen, eller ock eljest åtgärder från statens sida kunde anses av omständigheterna påkallade. Även i nu förevarande fall anser utskottet en motsvarande undersökning väl motiverad och får fördenskull hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökning för utrönande, huruvida några särskilda åtgärder böra vidtagas i anledning av vad revisorerna i denna sak anmärkt, samt, för den händelse undersökningen skulle sådant föranleda, vidtaga de ytterligare åtgärder, som av densamma påkallas.

Allmänna lägerkassornas besparingsmedel.

5:o) Under lantförsvarsdepartementet, § 11, hava revisorerna vidare omförmält, hurusom vid åtskilliga regementen av allmänna lägerkassornas besparingsmedel utbetalningar gjorts bland annat till inköp av motorfordon samt till »förskotts»-ersättning till en idrottsförening, vilka utbetalningar enligt revisorernas mening icke bort bestridas av sagda besparingsmedel.

Beträffande vad revisorerna härutinnan anfört hänvisar utskottet till revisionsberättelsen del I, sid. 17—19.

Över ifrågavarande anmärkning hava förklaringar avgivits av vederbörande truppförbandschefer, vilka förklaringar återfinnas å sid. 19—27 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Utskottet, som funnit anmärkningsvärt, att ifrågavarande besparingsmedel disponerats för ovan berörda ändamål, har velat vad revisorerna i detta hänseende anfört för riksdagen

omförmäla.

Polisunderrättelser.

6:o) Under civildepartementet, § 1, hava revisorerna framhållit, hurusom enligt revisorernas mening kostnaderna för utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» måste anses onödigt höga, varvid erinringar särskilt framställts beträffande tidningens tryckningsoch administrationskostnader.

I fråga om vad revisorerna i denna sak närmare anföra hänvisar utskottet till sid. 23—25 i revisionsberättelsens del I.

Förklaringar hava i ämnet avgivits dels av överståthållarämbetet för polisärenden, dels ock av tredje polisintendenten i Stockholm, vilka förklaringar återfinnas å sid. 36—39 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Utskottet — som i sitt utlåtande nr 5 A, punkt 120, tillstyrkt för första halvåret 1923 ett i förhållande till vad Kungl. Maj:t föreslagit nedsatt belopp till utgivande av ifrågavarande tidning, vilken hemställan jämväl av riksdagen bifallits — håller före, att kostnaderna för tidningen måste med hänsyn till vad revisorerna anfört och i betraktande jämväl av nedgående priser anses allt för höga, och vill utskottet uttala den förväntan, att åtgärder från Kungl. Maj:ts sida varda vidtagna till att sagda kostnader nedbringas till ett belopp, som står i skäligt förhållande till tidningens omfattning, samt att i övrigt all nödig sparsamhet iakttages i avseende å tidningens framställning och administration. Vad revisorerna i denna punkt anfört, har utskottet ansett sig böra för riksdagen

omförmäla.

Byggnadsstyrelsen.

(Nybyggnad för dubbelseminarium i Umeå.)

7:o) Under finansdepartementet, § 2, hava revisorerna fäst uppmärksamheten vid den behandling, som från byggnadsstyrelsens sida kommit vissa byggnadsfrågor till del. Särskilt hava revisorerna erinrat om behandlingen av frågan om nybyggnad för dubbelseminarium i Umeå. Lösningen av denna fråga har, enligt vad revisorerna framhålla, blivit genom byggnadsstyrelsen väsentligt fördröjd, något som revisorerna finna i hög grad beklagligt. I avseende å vad revisiorerna härutinnan i övrigt anfört, hänvisar utskottet till revisionsberättelsens del I sid. 30—34.

I ärendet har förklaring avgivits av byggnadsstyrelsen, vilken förklaring jämte densamma åtföljande memorial och promemoria återfinnes å sid. 77—92 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Den behandling, som från byggnadsstyrelsens sida kommit seminariebyggnadsföretaget i Umeå till del, synes utskottet vara ägnad att väcka uppmärksamhet. Byggnadsföretaget, som beslöts av 1920 års riksdag och som då förväntades hava framskridit väsentligt redan år 1921, befinner sig ännu på ett förberedande stadium och beräknas nu ej vara slutfört förr än tidigast i slutet av år 1924. Om ock redan själva förhalandet av frågan synes i och för sig böra beklagas, framträder det anmärkningsvärda i saken i så mycket skarpare dager, om man tager i betraktande, att orsaken till dröjsmålet är att söka däri, att byggnads-

styrelsen emot riksdagens bestämt uttalade och på sakkunnig utredning grundade mening i det längsta vidhöll en avvikande uppfattning rörande en viss del av ifrågavarande byggnadsföretag. Då riksdagen med hänsyn till det trängande behovet på en enskild motion anslog medel till nya byggnader för folkskoleseminariet i Umeå, var detta riksdagens beslut uppenbarligen dikterat av en önskan, att seminariet med största möjliga skyndsamhet måtte beredas hjälp i sina lokala trångmål. Syftemålet att vinna en snar lösning av byggnadsfrågan har emellertid genom den verkställande och närmast ansvariga myndighetens åtgöranden icke blivit uppnått, och dröjsmålet har föranlett fortsatta olägenheter för undervisningen. Vid nu anförda förhållanden kan utskottet ej annat än uttala sin anslutning till vad revisorerna i detta hänseende anfört, och finner utskottet det sätt, varpå byggnadsstyrelsen handlagt ifrågavarande ärende, vara synnerligen anmärkningsvärt, till följd varav utskottet nu ansett sig böra vad i saken förekommit för riksdagen

omförmäla.

August Abrahamsons stiftelse.

8:o) Under ecklesiastikdepartementet, § 7, hava revisorerna — under erinran, att sedan August Abrahamsons stiftelse övertagits av staten, dess verksamhet redan påkallat ganska avsevärda anslag av statsmedel — uttalat den uppfattningen, att ett fortsättande av stiftelsens verksamhet utan en omläggning av dess skötsel med visshet komme även framgent att för statsverket medföra högst betydande utgifter, och hava revisorerna därför velat ifrågasätta, huruvida icke en undersökning borde komma till stånd i syfte att utröna möjligheten av att genom förändringar i den ekonomiska förvaltningen försätta stiftelsen i den ställning, att avkastningen av stiftelsens egna inkomstkällor kunde i huvudsak täcka utgifterna för en inom ramen av testamentets föreskrifter utövad verksamhet.

I avseende å vad revisorerna i övrigt anfört hänvisar utskottet till sid. 42—47 i revisionsberättelsens del I.

I en vid revisionsberättelsen till denna punkt fogad reservation hava herrar *E. Kristensson, Ollas Ericsson, Oscar Olsson, Å. Ingeström* och *G. Rosén* framhållit, att, sådana som förhållandena med avseende å stiftelsen efter dess övertagande av staten varit ordnade, den staten påvilande förpliktelsen kunde komma att för statsverket medföra kostnader, vilka ställde sig mer än skäligt höga i förhållande till den sak, det gällde. Då stiftelsens ekonomi för närvarande icke satte stiftelsen i stånd att med egna medel bestrida utgifterna för sin verksamhet, göres i reservationen gällande, att en undersökning borde vidtagas till

utrönande av huruvida icke en bestämd uppdelning av överinseendet över stiftelsen kunde äga rum, så att ledningen av undervisningsarbetet vid Näs och stiftelsens ekonomiska förvaltning lades i skilda händer under stiftelsens styrelse som den sammanhållande faktorn. Vidare borde enligt reservanternas mening tagas under övervägande, huruvida icke läroanstalten borde, givetvis med bibehållande av en möjligen till antalet ledamöter förminskad lokal styrelse, ställas under överinseende av skolöverstyrelsen, varjämte reservanterna uttalat sig för en undersökning rörande möjligheterna för ett utsträckt utnyttjande av slottsbyggnaden i förhållande till vad nu vore fallet; och hava reservanterna ansett, att en undersökning enligt de av reservanterna angivna riktlinjerna borde komma till stånd, innan staten beviljade ytterligare anslag till ifrågavarande stiftelse.

Beträffande vad reservationen i övrigt innehåller hänvisar utskottet till sid. 182—184 i revisionsberättelsens del I.

I anledning av vad riksdagens revisorer i nu förevarande punkt anfört hava förklaringar avgivits av föreståndaren för August Abrahamsons stiftelse samt av stiftelsens styrelse, vilka förklaringar återfinnas å sid. 110—116 i revisionsberättelsens del III.

Av vad i revisionsberättelsen rörande August Abrahamsons stiftelse förekommit, har utskottet erhållit den uppfattningen, att förhållandena i avseende å stiftelsens ekonomi icke äro tillfredsställande. Till förebyggande att för framtiden betydande anspråk komma att ställas på statens medverkande till fortsatt uppehållande av verksamheten därstädes, är det enligt utskottets mening önskligt, att en ändring härutinnan kommer till stånd och att åtgärder vidtagas, för vinnande av ett bättre utbyte av de till stiftelsen hörande i egentlig mening ekonomiska företagen och dymedelst även stiftelsen sättes bättre i stånd att fylla sitt ändamål. De riktlinjer, som reservanterna låtit komma till uttryck, synas utskottet jämväl böra tagas under övervägande. Då utskottet sålunda håller före, att en undersökning i frågan kan vara ägnad att bidraga till en ändring i den nuvarande onekligen tunga och kostsamma administrationen av stiftelsen och till ernående av en fördelaktigare ekonomisk ställning för densamma ävensom av förbättrade anordningar i övrigt får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående den förändring av organisationen av

den ekonomiska förvaltningen och ledningen av August Abrahamsons stiftelse, som kan anses vara av förhållandena betingad.

Besiktningskostnader för avdikningsföretag.

9:o) Under jordbruksdepartementet, § 2, hava revisorerna i fråga om de med statsmedel understödda avdikningsföretagen uppmärksammat, att i vissa fall resekostnaderna för lantbruksingenjörer och deras biträden i och för arbetenas besiktigande uppgått till belopp, som överstege de på grund av besiktningarna utbetalta statsbidragen. Revisorerna hava uttalat önskvärdheten av att kostnaderna för dylika förrättningar nedbringades, och hava revisorerna ansett det i sådant syfte böra undersökas, huruvida icke en tillfyllestgörande kontroll kunde vinnas exempelvis därigenom att besiktningarnas utförande anförtroddes åt jordbruksskakkunniga personer, boende å eller i närheten av förrättningsorterna, såsom gode män vid lantmäteriförrättningar eller vandringsrättare. I avseende å vad revisorerna i övrigt i denna sak anfört, hänvisar utskottet till revisionsberättelsen del I, sid. 49.

Med anledning av vad revisorerna i denna punkt anfört, hava förklaringar avgivits dels av statens lantbruksingenjör i Västerbottens läns norra del och Norrbottens läns södra del dels ock av lantbruksstyrelsen, vilka förklaringar återfinnas å sid. 118—125 i revisionsberättelsens del III. Lantbruksstyrelsen har i sin förklaring angivit vissa utvägar, som utan att äventyra avsyningarnas effektivitet kunna vara ägnade att nedbringa de härför erforderliga kostnaderna. Bland annat har styrelsen dels framhållit, att ifråga om avsyning statsverket icke borde bekosta förrättningsarvode mer än för en förrättning vid samma företag dels ock ifrågasatt, att med besiktning av företag kunde få anstå, till dess att dylik besiktning kunde anordnas i lämpligt sammanhang med andra förrättningar.

Utskottet.

Utskottet har i förevarande fråga ansett sig böra betona nödvändigheten av att lantbruksingenjörernas förrättningsresor så planläggas, att de åsamka statsverket minsta möjliga kostnad. I fråga om de av revisorerna angivna utvägarna härför ställer sig utskottet dock något tveksamt. Vad åter lantbruksstyrelsen anfört och de synpunkter, som i dess utlåtande kommit till uttryck, synes utskottet värda allt beaktande, och förväntar utskottet, att antingen de åtgärder, sagda ämbetsverk ifrågasatt, varda upptagna till vederbörlig prövning och, därest de befinnas gagneliga, komma till utförande, eller ock på annat sätt sörjes för, att statsverket för nu ifrågavarande ändamål icke åsamkas kost-

nader, som ej stå i rimlig proportion till utbetalta statsbidrag. Under uttalande härav har utskottet velat vad i denna fråga förekommit för riksdagen

omförmäla.

Statsbokföringskommittén.

10:o) Under rubrik »kommittéväsendet», § 4, hava revisorerna ägnat statsbokföringskommitténs räkenskaper en ingående granskning och därvid funnit anledning till vissa erinringar. Det har väckt revisorernas uppmärksamhet, att i kommittépersonalens avlöningar i vissa fall vidtagits förhöjningar, som vida överstiga icke endast de för motsvarande avlöningar utgående dyrtidstilläggen för statstjänstemän utan även vad som skulle betingas av full ersättning för levnadskostnadernas ökning. Särskilt hava revisorerna uppmärksammat, att personalens arvoden vid två olika tillfällen undergått förhöjning, utan att protokoll däröver finnes, och hava revisorerna ansett vara självfallet, att besluten i fråga om personalens arvoden bort protokollföras. Vidare hava revisorerna bland annat fäst sig vid att å kommitténs giroräkning i riksbanken vid upprepade tillfällen gjorts uttagningar till växlande belopp utan att, såvitt av verifikationerna framginge, utgifter till motsvarande belopp blivit bestridda förr än efter understundom ganska avsevärd tid. Beträffande vad revisorerna i övrigt i denna fråga anfört, hänvisar utskottet till revisionsberättelsens del I, sid. 62—66.

I anledning av revisorernas sålunda gjorda erinringar har förklaring avgivits av statsbokföringskommitténs verkställande ledamot, dåvarande statskommissarien, nuvarande generaldirektören C. L. Tenow, vilken förklaring återfinnes å sid. 144—150 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Genom remiss den 7 januari 1922 anbefallde Kungl. Maj:t justitiekanslersämbetet att efter verkställande av de ytterligare utredningar och undersökningar, som kunde anses påkallade, till Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande i ifrågavarande ärende. Det sålunda infordrade utlåtandet har ämbetet avgivit den 6 april 1922. Genom beslut den 13 i samma månad överlämnade Kungl. Maj:t ärendet till justitiekanslersämbetet för den åtgärd, vartill ämbetet kunde finna fog, och har justitiekanslersämbetet sedermera den 15 april 1922 förordnat, att handlingarna i ärendet skola överlämnas till advokatfiskalsämbetet hos kammarrätten, varvid justitiekanslersämbetet hänvisat till sitt bland handlingarna befintliga utlåtande.

Då ärendet sålunda är överlämnat till vederbörande åklagarmyndighet för den åtgärd, som på densamma må ankomma, har utskottet allenast velat vad i frågan förekommit för riksdagen

omförmäla.

Vissa kommittéer.

11:o) Statsrevisorerna hava i årets berättelse upptagit kostnaderna för kommittéväsendet till behandling i en särskild avdelning. Efter att hava påvisat, att anslagen till utredningar genom kommittéer och sakkunniga, sammanlagt 1,560,000 kronor, överskridits med icke mindre än 4,274,137 kronor 63 öre, framlägga statsrevisorerna en tabell över utgifterna för de till ett antal av 44 uppgående kommittéer, vilkas kostnader för revisionsåret uppgått till mer än 25,000 kronor. Av de sammanlagda kostnaderna för dessa kommittéer, 3,065,249 kronor 66 öre, hava 756,255 kronor 92 öre utgått som arvoden åt ordförande och ledamöter, 151,285 kronor 4 öre som ersättning åt statstjänstemän i kommittéerna för mistade löneförmåner samt 326,388 kronor 35 öre som sekreterararvoden. Men dessutom hava 308,085 kronor 91 öre eller nära tiondedelen av hela kostnaden åtgått till rese- och traktamentsersättning, 366,483 kronor 88 öre till hyror och expenser, 456,224 kronor 82 öre till tryckningskostnader och 700,495 kronor 74 öre — alltså mer än femtedelen av hela summan — till ersättning åt biträden och vaktmästare.

Vid sin detaljgranskning av vissa kommittéers arbete (sid. 60—75 i revisorernas berättelse del I) hava statsrevisorerna också påtalat anmärkningsvärda förfaranden, som i hög grad kunnat bidraga att onödigt öka kostnaderna för kommittéväsendet.

Statsrevisorerna hava också påtalat det allt mer omkring sig gripande förfaringssättet, att ämbetsverken i stället för Kungl. Maj:t eller departementschefen — visserligen efter Kungl. Maj:ts bemyndigande — tillkalla sakkunniga, för vilkas utredningar kostnaderna bestridas av kommittéanslaget. Åtminstone en av dessa sakkunnigutredningar har växt ut till en omfattande kommitté.

Beträffande statsbokföringskommittén har utskottet avgivit yttrande under 10:o).

De avgivna förklaringarna återfinnas sid. 150—190 i revisionsberättelsen del III.

Utskottet.

I anledning av de erinringar och uttalanden, som av revisorerna sålunda gjorts beträffande såväl kommittéväsendet i dess helhet som

särskilda kommittéer och sakkunnigutredningar, har utskottet velat erinra därom, att sedan åtskillig tid Kungl. Maj:t haft uppmärksamheten fästad på nödvändigheten att i görligaste mån begränsa utgifterna för ifrågavarande ändamål, och att i sådant syfte bestämmelser och föreskrifter blivit från Kungl. Maj:ts sida utfärdade för ernående av en större kontroll och dymedelst ett förebyggande att utgifterna i förevarande hänseende springa allt för mycket i höjden. Utskottet vill härutinnan allenast hänvisa till Kungl. Maj:ts kungörelse den 29 augusti 1921 med vissa bestämmelser angående kommittéer. Då sålunda från Kungl Maj:ts sida åtgärder vidtagits, varigenom man torde kunna förvänta, att kostnaderna av nu ifrågavarande slag komma att i högst väsentlig grad nedbringas, har utskottet allenast velat vad i denna fråga förekommit för riksdagen

omförmäla.

Rese- och traktaments-ersättningar.

12:o) Under rubriken rese- och traktamentsersättning hava revisorerna efter granskning av räkenskaperna hos vissa myndigheter uppmärksammat, att ersättningar för i tjänsten företagna resor ofta debiterats med synnerligen höga belopp samt att gottgörelse lämnats för resor, beräknade efter längre färdväg, då kortare sådan kunnat användas, och även i verkligheten använts. Efter anförande av åtskilliga exempel huvudsakligen beträffande resor, företagna av inskrivningsnämnder i vissa norrländska rullföringsområden, hava revisorerna framhållit önskvärdheten av att den pågående revisionen av resereglementet skyndsamt måtte slutföras samt att planläggningen av åtskilliga tjänsteresor borde ske på sådant sätt, att statsverket icke åsamkades större utgifter än som vore nödvändiga. Beträffande vad revisorerna i övrigt härutinnan anfört, hänvisar utskottet till revisionsberättelsens del I sid. 75—78.

I anledning av vad revisorerna i denna punkt anfört, hava förklaringar avgivits dels av riksräkenskapsverket dels ock av åtskilliga rullföringsområdesbefälhavare och ledamöter i de av revisorerna påtalade inskrivningsnämnderna, vilka förklaringar återfinnas å sid. 190—206 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Beträffande vad revisorerna i fråga om rese- och traktamentsersättningar anfört, får utskottet erinra, att Kungl. Maj:t den 17 februari 1922 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse av vissa paragrafer

i resereglementet den 13 december 1907. I denna kungörelse hava bestämmelser meddelats, enligt vilka bland annat dels resekostnadsersättning ej får utgå för annan eller längre väg, än som verkligen tillryggalagts, dels förutvarande rätt till ersättning för transport av reseffekter upphävts, dels ock uttryckligen föreskrivits, att reseräkning skall tydligt angiva den använda resvägen samt innehålla uppgift om det för varje del av resan anlitade fortskaffningsmedel och om den vagnsklass, som vid resa i sovvagn använts. Vid nu anförda förhållande och då dessutom, enligt vad utskottet har sig bekant, nytt resereglemente är under utarbetande och snart torde vara att emotse, varigenom en rättelse i nu påtalade missförhållanden kan förväntas, har utskottet allenast velat vad i denna fråga förekommit för riksdagen

omförmäla.

Kostnader för papper och blankettryck.

13:o) Under rubriken kostnader för papper och blankettryck hava revisorerna påpekat, att önskvärd sparsamhet med papper och blanketter i allmänhet icke iakttagits, varpå exempel i berättelsen anföres. Då ämbetsverken i regel gjorde sina inköp av papper och skrivmaterialer hos viss firma i Stockholm, hava revisorerna framhållit, att förmånligare priser skulle kunna erhållas, om konkurrens här finge göra sig gällande. Vad särskilt angår tryckningskostnaderna hava revisorerna uppmärksammat, att utförande av det blankettryck hos landsortstryckerier ställt sig avgjort ekonomiskt fördelaktigare än arbetets utförande hos tryckerier i Stockholm. Även vid utförande av tryckning i Stockholm borde enligt revisorernas mening anbud infordras ej allenast från större tryckerier utan även från mindre sådana. Beträffande vad i övrigt revisorerna i dessa hänseenden anfört hänvisar utskottet till revisionsberättelsens del I sid. 78—81.

Utskottet.

Enligt vad utskottet har sig bekant, har sedan länge inom ett flertal ämbetsverk uppmärksamheten varit riktad på nödvändigheten att nedbringa kostnaderna för papper. Åtgärder i sådant syfte hava också på sina håll i stor utsträckning vidtagits, och förväntar utskottet, att vad i detta avseende ytterligare kan göras varder snarast bragt i verkställighet. Vad revisorerna anfört i fråga om anlitande av landsortstryckerierna för visst blankettryck, finner utskottet beaktansvärt, och anser utskottet det synnerligen önskligt, att vid större beställningar anbud

inhämtades ej endast från de större tryckerierna i Stockholm utan även från de mindre tryckerierna därstädes och från vissa landsortstryckerier. Genom en dylik konkurrens på detta område torde givetvis en nedsättning av tryckningskostnaderna vara att emotse. Vad i detta ärende förekommit har utskottet velat för riksdagen

omförmäla.

Statens järnvägars kontorsbyggnad vid Tomteboda.

14:o) Under Statens järnvägar § 5 hava revisorerna — med förmälan att revisorerna vid två tillfällen besökt statens järnvägars kontorsbyggnad vid Tomteboda — beträffande de där inrymda statistiska kontoret och kontrollkontoret uppmärksammat, att den uppsikt, som för närvarande utövades i ändamål att den talrika personalen med punktlighet och noggrannhet fullgjorde sitt arbete, icke vore fullt effektiv. Särskilt hava revisorerna uttalat önskvärdheten att beträffande personalens måltidsrast, som för närvarande enligt varje befattningshavares eget bestämmande uttages under en halvtimme (för somliga tjänstemän en timme) mellan klockan 11—1 på dagen, en ändring skedde i den riktningen, att en uppdelning i bestämda grupper efter de olika kontoren eller avdelningarna ägde rum, så att varje sådan grupp erhölle sin rast under de till måltid anslagna timmarna. I avseende å vad revisorerna i övrigt rörande ifrågavarande kontor anfört, hänvisar utskottet till revisionsberättelsens del I sid. 94—96.

Med anledning av vad revisorerna i angivna hänseenden under denna paragraf anfört, hava förklaringar avgivits av järnvägsstyrelsen samt av föreståndarna för ifrågavarande båda kontor, vilka förklaringar återfinnas å sid. 224—225 och sid. 228—233 i revisionsberättelsens del III.

Utskottet.

Då enligt vad utskottet inhämtat, åtgärder äro vidtagna för vinnande av rättelse i de av revisorerna anmärkta hänseenden och bättre kontroll i avseende å arbetenas effektivitet således kan förväntas, har utskottet allenast velat vad i frågan förekommit för riksdagen

omförmäla.

15:o) Vad i övrigt blivit av revisorerna anmält och erinrat, har utskottet funnit dels hava medfört åsyftad eller i utsikt ställd rättelse,

dels vara av vedebörandes utlåtande nöjaktigt förklarat, dels ej vara av den vikt, att, oaktat förklaringen ej varit fullt tillfredsställande, någon riksdagens åtgärd bort av förhållandena föranledas, dels slutligen icke hava varit av beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande; vilket utskottet skolat för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 16 maj 1922.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit,

vid punkterna 1—14:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, N. A. Nilsson, H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson, O. U. B. Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, E. A. Hallin* och *A. R. Rooth* samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, O. Olsson* i Kullenbergstorp, *S. Bengtsson* i Norup, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *O. Nilsson* i Örebro, *J. D. Norman, S. E. Ljungkvist, S. J. Karlsson* i Nynäshamn och *B. F:son Holmgren*

med undantag därav att i behandlingen av punkterna 11—14 deltagit herr *A. E. Ljungberg* i stället för herr *K. V. Rydén*.

vid punkt 15:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, C. P. V. Nilsson, O. U. B. Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, E. A. Hallin, K. E. Andersson, P. A. Bergström, C. Johansson* och *F. O. Strutz* samt

från andra kammaren: herrar *K. V. Rydén, J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, O. Olsson* i Kullenbergstorp, *S. Bengtsson* i Norup, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *O. Nilsson* i Örebro, *S. E. Ljungkvist, A. E. Ljungberg, S. J. Karlsson* i Nynäshamn och *B. F:son Holmgren*.

Reservationer:

vid *punkt 10* (statsbokföringskommittén) av herrar *O. U. B. Olsson*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp och *J. D. Norman*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Då ärendet sålunda är överlämnat till vederbörande åklagarmyndighet för den åtgärd som på densamma må ankomma, har utskottet ej ansett sig böra i annan mån uttala sig i avseende å revisorernas i denna punkt gjorda erinringar än att utskottet funnit det vara synnerligen anmärkningsvärt, att statsbokföringskommitténs beslut rörande avlöningsförhöjningar åt kommitténs personal icke protokollförts. Vad i ärendet förekommit har utskottet emellertid nu allenast velat för riksdagen

omförmäla.»

vid *punkt 15*

av herrar *S. H. Kvarnzelius, C. P. V. Nilsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, K. E. Andersson, F. O. Strutz, J. Jönsson* i Revinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *S. Bengtsson* i Norup och *P. B. Nilsson* i Landeryd, vilka ansett att vad statsrevisorerna under rubriken »Statens vattenfallsverk» § 2, anfört rörande återköp av elektrisk kraft från Trollhättans elektrotermiska aktiebolag, bort föranleda utskottet att därom till riksdagen göra en omförmälan.

av herrar *K. E. Andersson* och *O. Olsson* i Kullenbergstorp, vilka ansett, att vad statsrevisorerna under rubriken »Kommittéväsendet», § 13, anfört rörande lagerhusbyggnadskommissionens åtgärder med lagerhusens uppförande, bort föranleda utskottet att därom till riksdagen göra en omförmälan.